

üzerinden değerlendiriliyor ve destekleniyor” diye konuştu.

“Ülkede Sanayinin Oluşturulmasını İstiyoruz”

Diğer bir parametrenin de temin edilen enerjinin ucuz yoldan tüketiciye verilmesi olduğunu işaret eden Atilla Gürbüz, bunun iki sebebi olduğunu söyleyerek şöyle konuştu: “Birincisi dünya piyasalarında nasıl büyüyorsanız onlarla rekabet edebilme şartlarına haiz olmanız veya dünyada yarışabilecek şartlarda ürünlerinizi satmanız lazım.

Bu aynı zamanda sosyal barışı da sağlıyor. Yenilenebilir enerji kaynaklarının bir başka faydası da hâlihazırda 2.7 milyon insan yenilenebilir enerji pazarında çalışıyor. Sadece rüzgâr enerjisinde çalışan 540 bin kişi. 2008 yılı itibarıyla AB ülkelerinde güneş sektöründe çalışan insan sayısı 174 bin kişi. 2020’li yıllarda hedefleri 750 bin civarında olması.” Genç bir nüfusa sahip Türkiye’de ülkenin yararına istihdam oluşturulması gerektiğini savunan Gürbüz, bunun hem katma değer hem de sosyal barış ve

ülke bütünlüğü açısından önemli olduğunu vurguladı. Türkiye’de yerli kaynaklarda enerji üretirken, ihtiyaç duydukları ekipmanın ve malzemenin iç piyasadan nasıl oluşturulup geliştirilebileceğine ve Türkiye’de bu endüstrinin nasıl oluşturulacağına bakılması gerektiğini belirten Atilla Gürbüz, “Nihayetinde siz Dünya Ticaret Örgütü’nün bir üyesisiniz. Belli pazarlarda uluslararası sözleşmeler var; ama bütün bunlara rağmen ülkede bir sanayinin oluşmasını istiyoruz” dedi.

TEMSAN A.Ş. Genel Müdür Yardımcısı Halil Tokel, enerji sektöründe 30- 40 milyar dolarlık bir bütçe açığının söz konusu olduğunu, bunun olmaması gerektiğini belirterek, “Bizde petrol ve doğal gaz yok. Petrol ve doğal gaz çıkarırsak o zaman 30 milyar dolar farkını verirsiniz bu sektörün bütçesini denkleştiririz” diye konuştu. Türkiye’nin tasarım yapabilecek konuma gelmek zorunda olduğunu savunan Tokel, dünyaya özgün elektrik enerjisi sistemlerini tasarlayarak üretmesi ve sunması gerektiğini vurguladı. “Böyle bir misyonu Türk sanayisi, bürokrasi ve siyasi yönetim benimsemezse, bu güçlü çalışma organizeli bir şekilde yürümezse acaba gelecekte enerji sektöründe Türkiye’yi ne bekler? Neyi hedefler, neyi gerçekleştirir?” sorularını yönelten Tokel, bu soruları herkesin kendisine ve sektöre sorması gerektiğini kaydetti. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığında danışman olarak yaptıkları çalışmalar kapsamında Yerli Enerji Sanayi Grubu (YERPA) oluşturduklarını açıklayan

TÜRKİYE TASARIM YAPABİLMELİ

Tokel, bu grupla amaçlarının sıfır ithalat ve sonsuz ihracat olduğunu ifade ederek şu bilgileri verdi: “Biz ve bürokrasimiz öyle bir çalışsın ki, bizim sanayicimiz öyle bir şekilde bu işlerin içerisine girsin ki, enerji sektöründe ithal ettiğimiz ne varsa önce onları bir yerleştirelim. Arkasından bu yerleştirme pozisyonunu öyle bir yapalım ki yerleştirmiş ürünleri dünya piyasasına fiyatı, kalitesi ve teslimatı ile öyle satabilelim. Arkasından dünyanın beklediği enerji sistemlerinde bizim hocalarımız, üniversitelerin AR-GE merkezlerinde biz çalışalım ve dünyaya biz teklif edelim.”

“Koordiasyon Gerekıyor”

Böyle bir misyonun ve vizyonun zorunluluk olduğunu savunan Halil Tokel, bütün bunların nasıl yapılacağına dair şöyle konuştu: “Öncelikle bu hedefe ulaştırabilecek bir organizasyon gerekiyor. Devletimiz pek çok AR-GE çalışmalarını

yürütüyor; ama bir termik santralin anahtar teslimini Türkiye yapamıyor. Veya nükleer santralde kendimizin bir tasarım yapmasını, bir şeyler ortaya çıkarmasını neden düşünmüyoruz? Kendimize karşı bir sıkıntı ve özgüven eksikliğimiz mi var? Sanayicimize mi güvenmüyoruz? Hayır. Bunu hiç kimse kabul edemez. Türkiye tasarım ve öğretim yeteneğini kullanarak öncü projeler çıkarmak zorundadır. Bunun için devlet içerisinde gerekli organizasyonları yapmak zorundadır; ama söylemlerimiz eylemlerle sonuçlanmalı. Yerleştirme projelerini bir an önce tamamlamamız lazım. Türk sanayisi gerçekten değerli, kaliteli ve üst düzeyde ürünler üretiyor. Tamamen koordinasyon gerekiyor. Bizim enerjimizi, Enerji Bakanlığımız vasıtasıyla ihracatı olan ülkelere götürmemiz ve orada olan iş görüşmelerini birebir takip ederek sonuçlandırmamız gerekiyor.”

EN ÖNEMLİ KONU HUKUK

RESYAD Genel Sekreteri Metin Atamer Türkiye’de en önemli konunun hukuk olduğunu işaret ederek, yasamanın gerekli yerlerde gerekli

önlemleri almaması durumunda hiçbir yere gidilemeyeceğini vurguladı. Yenilenebilir enerji santralleri için yatırımcıların altı ay boyunca kanunun çıkmasını beklediklerini belirten Atamer, Dr. Soner Aksoy’un önderliğini yaptığı bu kanunun her

maddesinin çok iyi irdelendiğini ve hatta KDV’nin kalkması üzerine de konuşulduğunu açıkladı. Fakat kanunun son gece Meclis’in Genel Kurul gündeminden çekildiğini ifade eden Atamer şu açıklamalarda bulundu: “Kimin geri çektiğini

söyleyebilir miyiz? 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun'u üç yıl evvel yine aynı şahıs bir başka nedenle çekti." Rüzgâr enerjisinde enerjinin zaman içinde sisteme girip çıkmasının Türkiye Elektrik Kurumu ya da Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. (TEDAŞ) tarafından sevilmediğini kaydeden Atamer, "Türkiye Elektrik Kurumu veya TEDAŞ hangisini derseniz, enerjinin bir anda devreye girip bir anda devreden çıkmasını sevmiyorlar. Bu olabilir; ama bunun önlemi onların kendi sistemleri içinde

ALBİYOBİR Yönetim Kurulu Başkanı Tamer Afacan ise yeni ve yenilenebilir enerji kaynaklarının fosil yakıtlarla birlikte aynı bakanlığa ve mevzuatlara bağlı bulunmasını eleştirerek, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının adının kısa sürede Yerli ve Yenilenebilir Enerji Kaynakları Bakanlığı olarak değiştirilmesini ve fosil yakıtların da devlet bakanlıklarına bağlanmasını umduğunu ifade etti. Biyokütlenin her ilde yetiştirilebildiğini belirten Afacan, sosyal ve ekonomik gelişme sağlayan, atıkları değerlendirilebilen çevre dostu ve değişik enerji formlarına dönüşebilen stratejik bir enerji kaynağı olduğunu, biyoyakıtların enerji boyutunun yanı sıra sanayi ve çevre boyutu olduğuna da dikkat çekti. "Dünyada gıda güvenliğini tehdit ediyor" söyleminin tamamen uydurma olduğunu savunan Tamer Afacan, şu anda dünyada üretilen bitkisel üretimin

düzeltiler. Fakat çalışmak istemiyorlar gibime geliyor" dedi.

"Fosil Yakıt Lobisi Engelliyor"

Yenilenebilir enerji kanunlarının çıkmamasının en büyük nedeninin dünya geneline yayılan fosil yakıt lobisi olduğunu öne süren Metin Atamer şu açıklamalarda bulundu: "Yalnız bizim ülkemizde değil, tüm dünyada bir fosil yakıt lobisi var ve bu lobinin istemediği hiçbir şey hiçbir ülkede olmaz. Yenilenebilir enerji için çıkması gereken kanunların çıkmamasının en büyük nedeni işte bu lobidir. Ne zaman biz bu lobilerden

kurtuluruz; milli birliğimizi, benliğimizi alırız, kendi kanunlarımızı kendi irademizle çıkarırız o zaman KDV'de yüzde 18, yatırımlarda yüzde 8 ÖTV kalkar. Türkiye'de grup sanayisi meydana gelir, biz elektrik üretecek sistemleri üretmeye başlarız. Bir kere bizim ihtiyacımız olan yeni bir teşvik kanununun Türkiye'de çıkması." 4628 sayılı Kanun'un 2001 yılında çıktığını anımsatan Atamer, 20 maddesi olan Kanun'da sekiz yıl içinde 89 defa madde değişikliğine gidildiğine dikkat çekerek, "Seksen dokuz hangi ülkede görüldü?" diye sordu.

BIYOYAKIT STRATEJİK BİR ENERJİ KAYNAĞI

ancak yüzde 1'inin enerji tarımında kullanıldığını belirtti. Fosil yakıtların kullanımından dolayı küresel ısınmanın neden olduğu arazi kullanımlarının azalması ve potansiyelin düşmesinin biyokütlelerin kaçınılmaz olduğunu gösterdiğini söyledi. Dünyada bu konuda çok ciddi çalışmalar yapıldığını ifade eden Afacan, İsveç'in lokomotif fabrikalarına "Biyoelektrik üretecek otomobiller üret, ufak tefek değişikliklerini yap. Ben 2025'ten itibaren sana petrol kullandırmayacağım" dediğini, bunun da bir irade, cesaret ve güç gerektirdiğini işaret ederek, "Böyle lokomotif fabrikalarına bunu söylemek her babayığidin harcı değil. Brezilya'da akaryakıt ihtiyacının yüzde 80'i biyoyakıtlardan kullanılmaya başlandı.

Hatta ABD ihracat yapıyor şu anda. Şimdi yüz binlerce tesis yapıldı. ABD'de biyootomobil yüzde 10 kullanıma geçildi. Biyodizelde inanılmaz hamleler yaptı. Şimdi insan vücuduna petrokimya ürünü sokmama kararından sonra biyodizelin yan ürünü olan gliserinden üretilen sitemler kullanılıyor artık. Almanya ise saunada bir tohum çeşidini değiştirerek yağ oranını yüzde 48'e çıkardı. Bu çok önemli, yani hadiseyi taa oralardan başlatmamız gerekiyor. Biyodizelde dünya birincisi Kanada üretimini altı yılda 400 bin tondan yedi milyon tona çıkardı. Şimdi biyogaz çok önemli. 1991'de 120 olan biyogaz tesisi 2006 senesinde 3500 tesise ulaştı" diye konuştu.

ÖNCE BİR PAZAR OLUŞMALI

GÜNDER Türkiye Bölümü Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Necdet Altuntop, güneş enerjisinden elektrik elde edilmesinde iki yolun bulunduğunu belirterek, birincisinin fiilleri kullanarak elektrik üretmek, ikincisinin ise solar termal santrallerinden elektrik üretmek olduğunu dile getirdi. Türkiye'de solar

termal santralleriyle ilgili çalışmalar olduğunu, fiili üretimle ilgili ise herhangi bir işletmenin olmadığını belirten Altuntop, Gebze'de bir işletmenin kurulduğunu; fakat gerçekleşmeyen ürün satışı nedeniyle kapanarak yurt dışına gittiğini açıkladı. Bir şey üretmeden önce bir pazar oluşması gerektiğine dikkat çeken Altuntop, "Ürettiğinizi Uzak Doğu gibi ülkelere satmayı hedefleyeydiniz, o zaman fabrikayı neden Türkiye'ye

değil de Çin'e gidip kurmuyorsunuz? Dolayısıyla içerde bir pazar oluşması lazım. Bu pazarın oluşmasında gerek devletin gerekse birey olarak bizlerin elimizi taşım altına koymamız gerekiyor" dedi. Solar termik santrallerde daha az maliyetle elektrik üretiminin mümkün olduğunu kaydeden Altuntop, Türkiye'de de bu konunun dikkate alındığını, geç kalınsa bile her zaman bir fırsat olduğunu ifade etti. ■

V. YENİ VE YENİLENEBİLİR ENERJİ KAYNAKLARI SEMPOZYUMU SONUÇ BİLDİRGESİ AÇIKLANDI

TMMOB Makina Mühendisleri Odasının 16-17 Ekim 2009 tarihlerinde Kayseri'de düzenlenen V. Yeni ve Yenilenebilir Enerji Kaynakları Sempozyumunda ortaya çıkan sonuçları kamuoyu ile paylaşıyoruz.

Enerji talebi ve ithalat bağımlılığımız sürekli artmaktadır. Kriz öncesi % 75 düzeyine ulaşan enerji ithalat bağımlılığı, dünya enerji fiyatlarının ülkemiz üzerinde bir baskı unsuru haline getirmiştir. Krizin ekonomiyi ağır bir şekilde etkilemesi sonucu yaşanan enerji talebindeki düşüş liberal enerji piyasasının krizini ertelemiş; özelleştirme, serbestleştirme uygulamalarının başarısız sonuçlarının kamuoyu tarafından algılanmasını geciktirmiştir.

Her şeye karşın ülke enerji politikasının yeniden şekillendirilmesi, yeni, yenilenebilir kaynaklarının harekete geçirilmesi olanaklıdır. Ancak son zamanlarda uluslararası finans kuruluşlarının özellikle yenilenebilir enerji için Türkiye'ye sundukları cazip finansman olanaklarının arkasında yeni bir "teknoloji pazarı" yaratma ve bu pazara gelişmiş ülkelerde imal edilen ürün ve ekipmanları satma düşüncesinin bulunduğu unutulmamalıdır. Yerli teknoloji üretimi için devletin tüm olanaklarının seferber edilmesi, yerli katkısı gittikçe artan oranlarda yenilenebilir enerji yatırımlarına ağırlık verilmesi gerekmektedir. Bu kapsamdaki önerilerimiz aşağıda özetlenmiştir.

Öneriler

1. "Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amacıyla Kullanımının Teşvikine Yönelik Yasa Tasarısı" aşağıdaki öneriler doğrultusunda gözden geçirilerek TBMM onayına sunulmalıdır.

- Yenilenebilir enerji kaynakları ile

ilgili mevzuatın yeniden yapılandırılması; piyasa işleyişinde görülen aksamaları dikkate alarak, üniversiteler, meslek odaları, uzmanlık dernekleri, sanayi kuruluşlarının katılımları sağlanarak hazırlanması gereken "Yenilenebilir Enerji Stratejisi ve Faaliyet Planı" ve "Türkiye Genel Enerji Stratejisi Belgesi ve Faaliyet Planı" ile entegre genel bir çerçeve kanun ile sağlanabilir. Bu kanuna bağlı olarak hidrolik, termik, rüzgâr, güneş, jeotermal, vb. her yatırım türü için teşvik unsurlarını da kapsayan Strateji Belgeleri ve ikincil mevzuat ayrı ayrı hazırlanmalı; her bir kaynak için 2020-2030-2050 hedefleri belirlenmelidir.

- Elektrik enerjisi sektörüne ait plan, strateji, hedefler belirlenmeli; teşvikler özellikle AR-GE ve yerli üretim sağlama özelliklerine göre düzenlenmelidir. Yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelik yerli sanayi oluşumu ve istihdam yaratılmasına ilişkin hususlar planlama kapsamında desteklenmelidir.
- Verimsiz teknolojilerin girişi, kaynakların verimsiz kullanılması ve teknoloji çöplüğü oluşumuna engel olmak için her bir kaynağın verimlilik standartları belirlenmelidir. Kullanılacak teknolojiadaki asgari verim (türbin verimi, panel verimi, sistem verimi vb.) göz önüne alınarak dünyada kullanılan iyi/verimli teknolojilerin kullanımı özendirilmelidir.
- Santral kurulacak yerlerin envanterleri önceden çıkarılmış

olmalı; belirlenecek alanların tarım, çevre, imar vb. arazi kullanımı ile çakışmamasına dikkat edilmelidir.

- Yenilenebilir enerji kaynaklarının yerinden üretim kaynakları olması nedeniyle iletim ve dağıtım kayıplarını minimize edecek bir üretim-tüketim planlaması yapılmalıdır.
- Üretilen enerjinin iletimi/dağıtımı zorunlu ise şebeke bağlantısı açısından mevcut sınırlamalar ilgili kurumlar tarafından öncelikle belirlenmelidir.
- Üretim lisanslarının verilmesinde proje fizibiliteleri esas alınmalıdır.
- Hazırlanacak ikincil mevzuat açık, anlaşılır bir şekilde hazırlanmalı, objektif kriterlere dayandırılmalıdır.